

we de drie vleeschetende plantjes: zonnedauw, vetblad en blaasjeskruid. Dicht bij dien dijk vonden we o. a. ook nog de wespenorchis; de keverorchis groeit wat noordelijker en de welriekende Nachtorchis komt op verscheidene plekken wel voor. De doornappel bloeide vroeger in de z. g. n. Hijinkkuilen, iets oostelijk van den genoemden Goordijk. Maar het gaat niet in bijzonderheden af te dalen; we zouden al te veel ruimte noodig hebben. Even wijzen op de ontzaglijk vele kraaivogels, die zich, vooral des winters, in de omgeving van het Slachthuis, te goed doen aan allerhande afval, moeten we toch ook nog. En dan... neen, genoeg. De natuurvriend zal uit het voorgaande wel besluiten, dat de gemeente Winterswijk veel bekoorlijks moet herbergen, ook al noemen we geen Geldersche roos, geen wilde aalbes, en zooveel meer niet, dat wel een vermelding waard zou zijn.

Terwijl we dit schrijven raffelt de braamsluiper zijn liedjes op, het jonge koren vormt een zee van groen achter de heg van onzen tuin, en daarachter rijzen de bosschen van 't Slingerbeekdal op, eiken, berken met donkere dennen er tusschen. De brem tooit zich met zijn gouden bloei — de zanglijsters en de nachtegalen, de koekoek en de wielewaal — ... het laat zich nog zoo gemakkelijk niet beschrijven. Men moet er zijn, om 't naar waarde te kunnen schatten. Men moet er rondgedoold hebben door de bosschen, langs de beek, over de veenmoerassen en over de heiden, om te kunnen weten, hoe rijk dit hoekje van ons vaderland is, door zijn voor een groot deel ongerepte natuur.

Kotten.

G. J. MEINEN.

ACHTER DE EENDRACHT.

IN Maart leek het, of de onstuimige zee den smallen polderdijk zou overweldigen, om zich uit te storten over het lage land erachter. Maar nu, laat in Juni, zijn de rollen verwisseld en nu lijkt de dijk zelf de laatste kam van hoge grasgolven, die uit den polder zeewaarts gaan. En aan den buitenvoet van den dijk, waar dikke lagen van drogend zeegras de laatste brandingslijn aanwijzen, wuiven thans als zilvergrijs schuim de fijn gedeelde bladeren van de zeealsem. Daarbuiten liggen de schorren, bultige eilandjes groot en klein, begroeid met zeealsem of met stoffig grijze Obione. De meeste hebben een fijnen rose- met-groenen rand van melkkruid, dat nu volop bloeit en de slijkvlakken tusschen de eilandjes, waar nu nog met vloed de zee overheen komt, zijn bezet met de glazige vertakte stengels van zeekraal, groen of roodbruin in grillige afwisseling. Ook is er zeekraal die liggend groeit naast smalle heldergroene banden van het kleine zeegras. Diepere geulen, waarin nog bij eb water blijft staan, doorsnijden de schor in velerlei richting en geven er altijd iets onverwachts aan de wandeling. Hun bodem is slijkerig en de

randen zijn glad van glibberig blauwgroen wier. De zee zelf is ver weg en van den voet van den dijk af in het geheel niet zichtbaar, want het spiegellende vlak onder een paar witte zeiltjes is niets anders dan een fata morgana, een mirage, of hoe ge dit verschijnsel van stille heete zomerdagen ook noemen wilt.

Ik ga bij eb langs poeltjes en kreken naar het laatste hoge landbrok van de schorren en neem in het voorbijgaan nog een armvol droog zeegras mee, om met den reeds aanwezigen voorraad mijn schuilhok op te bouwen. Veel moeite of kunst is er niet voor noodig, want de strandvogels zijn in 't geheel niet schuw, vooral nu in den zomertijd. Als ik gereed lig, komt ook de vloed al opzetten, de rand van de uitgestrekte zand- en slibvlakten voor mij gaat glinsteren en weldra komt een vlak watervlies oploopen, de bochtige voorrand wegsissend in het zand, dat gedurende de eb al begonnen was te drogen. Tegelijk komen ook de vogels opzetten, die daar op een vlakte van duizenden hektaren hun voedsel hadden gezocht en nu door den vloed naar de hooger liggende schor worden teruggedrongen.

Bonte Strandlooper.

Het zijn er van allerlei soort en van de mooiste pluimage. De laatste weken van Juni en de eerste van Juli geven de mooiste gelegenheid om aan de schorren van de Wadden-eilanden een aantal strandvogels, die hier zelden of nooit broeden, in hun prachtkleed te zien en tegelijkertijd waarnemingen te doen omtrent het familieleven van de vogels, die hier broeden en ook iets te zien van het allereerst begin van den herfsttrek. De bekende Engelsche ornitholoog Ticehurst heeft eenige jaren geleden een paar dagen in October gesleten op deze schorren en heel wat moois gezien. Maar

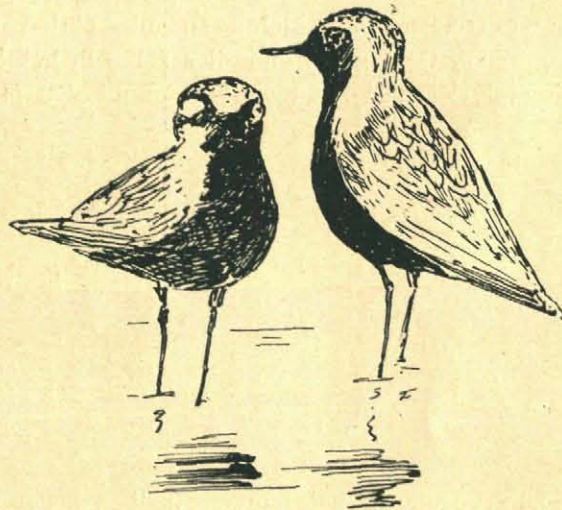
ik vind Juni en Juli toch nog belangrijker en ik raad onzen jongen vogelvrienden ten sterkste aan, om eens wat zomerstudie in deze streek te maken.

Als de vloed opzet, komen zij niet alle tegelijk, maar eerst in groepen van slechts enkele. Den laatsten keer trof ik het, dat allereerst een enkele paarse strandlooper kwam aanvliegen, de eenige strandlooper-soort die gele pootjes heeft en daaraan buitengewoon gemakkelijk is te herkennen, want het ontbreken van wit aan kop en nek onderscheidt hem genoeg van de geelpootige pleviertjes.

Met trillend „tuut tuut tuut“ kwam nu een heele bende vogeltjes aanzetten roodbruin aan kop en borst en buik, den rug gevlekt grijs en zwart, maar ook weer met rood-bruin overtoegen. Ze zwaaien prachtig neer, geen twintig meter van mijn zeegrashoop en gaan dadelijk ijverig in den bodem pikken. Onderwijl, je zoudt haast denken aan spreuwen, zijn ze onophoudelijk binnensmonds aan 't prevelen en joelen, en van tijd tot tijd gaat er een aan het doorslaan. Dan is het net, alsof er een wulp roept, maar het geluid, hoewel even welluidend, is de helft dunner. Wie deze Kanoet-strandlooper alleen heeft leeren kennen gedurende den wintertijd,

zou nooit kunnen gelooven, dat het zulke kleurige vroolijke diertjes kunnen zijn. Het aardigste is nog wel dat onder dat gezelschap bruinbuikjes een stuk of zes zich wat apart houden. Ze zijn iets kleiner dan de Kanoeten, hun bruin is warmer en het kromme snaveltje duidt aan, dat we hier te doen hebben met den krombek-strandlooper, dien ik in den zomer eigenlijk altijd nog meer zie dan de Kanoet. Verleden jaar midden in Juli scharrelden zij ook in hun prachtkleed rond langs de vlakke stranden van Griend.

Maar nu ruischt en blinkt het en opeens is de heele strandzoom links van mijn schuilplaats vol drukke kleine strandloopertjes met mooie grijze kopjes en zwarte buikjes, net of ze in de donkere modder hebben gezeten: de bonte strandloopers. Men onderscheidt twee ondersoorten, de groote en de kleine, maar die zijn zoo gewoon met den kijker niet uit elkaar te houden. De kleine bonte strandlooper broedt, hoewel zeldzaam, op onze eilanden, maar die broedvogels zijn stellig niet in dezen troep aanwezig. Dit zijn er, die broeden in het Noorden en Oosten van Europa. Misschien zijn ze nog op reis, misschien ook hebben ze het al opgegeven, om verder te gaan en blijven ze hier rondboemelen tot in 't najaar, of zelfs tot het volgende jaar. Dat maakt deze zomerstudies juist zoo interessant, de vraag of die vogels nog echte trekkers zijn, onderweg naar de broedplaatsen in Siberië, of dat zij deel uitmaken van de groote bende der

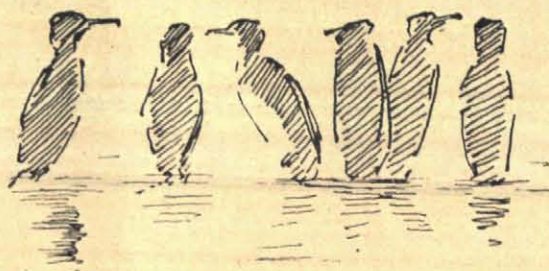

Goudkievit.

zomerzwerfers. Wij weten door Gätke's waarnemingen en ook door de werken van Seebohm en de latere studies van Maud Haviland, dat de broedvogels in de poolstreken nog zeer laat aankomen en nesten hebben tot in Augustus. Het is dus zeer goed mogelijk, dat ik hier in de Eendracht-schorren honderden vogels voor mij zie, die over eenige weken zullen broeden op Nova-Zembla of in de delta's van Lena en Petsjora. Dat geldt vrij zeker van een troepje van een stuk of zestig strandloopertjes, geelbruin op den rug en heelemaal wit aan borst en buik. Als ze opvliegen dan maakt die lichte onderkant bij het gelijktijdig zwenken opeens fel witte plekken tegen den blauwen hemel. Menigmaal heb ik een troep van deze kleine strandloopers ontdekt alleen aan de fel witte opflitsing tegen de lucht. Nu zijn ze neergestreken en dadelijk beginnen er een paar te dansen met de vleugeltjes te trillen, terwijl ze tegelijk alleraardigst zingen. Daarbij, vliegen ze ook wel eens een eindje omhoog en in het geheel herinnert deze

vertooning wel aan het liefdespel van de tureluur. Er bestaat ook een kleinste strandlooper die zingt nog mooier, hij is te kennen doordat hij wat meer wit in zijn staart heeft, maar dat is alweer niet zoo heel gemakkelijk te zien. Het verschil in afmeting geeft niet veel, want zooveel kleiner dan de kleine is deze niet.

Intusschen — ik zal nu ongeveer drie kwartier op mijn zeegras hebben gelegen — is de heele buurt bevolkt geraakt. Steeds zijn nieuwe troepen, groot en klein, komen opdagen, dikwijls natuurlijk zonder dat ik het gemerkt heb. Zelfs met het ongewapende oog is de groote verscheidenheid van gevogelte gemakkelijk waar te nemen en de kijker helpt dan verder om te ontdekken, dat deze vogels nog voedsel zoeken, andere toilet maken en nog andere staan te soezen of te slapen. Ze zijn niet te tellen, ze bedekken de vlakte in risten en plakken van honderden en duizenden. Tusschen de groepen van groote vogels verschuilen zich weer troepen van kleine en alle platen tusschen de eilandjes zijn in beslag genomen. Ook op de eilandjes zelve is het levendiger geworden. Daar is een troep goudplevieren komen aanvliegen uit den polder vandaan en ook een gezelschap

De Aalscholvers.

jonge lepelaars, te kennen aan de donkere schaften van hun slagpennen. Die zijn natuurlijk afkomstig uit het Zwanewater en waren misschien halfweg Vlieland op de krabbetjesvangst. Een honderd meter in zee is een smal ruggetje, waar het water juist overheen spoelt en daar hebben zich de aalscholvers en reigers opgesteld, rechtop, vreemde vogelfiguren. Ook alweer meest

jonge vogels, de aalscholvers hebben haast alle een lichten onderkant. Doodstil zitten ze, een enkele wappert bij wijlen met zijn vleugels. Nog verder in zee is weer zoo'n ruggetje, ook met aalscholvers bezet; het lijken net donkere paaltjes, op een rijtje in 't water gezet.

Zwart en wit en rood flikkert uit een veld dicht bij het laatste eilandje naar rechts, dat is de groote troep der Scholeksters. Ze staan daar nu stil in 't water met hooge schouders. Over een paar uur als het ebt, sliert de heele troep noordwaarts naar de mosselbanken achter Vlieland en Terschelling. 't Is, of ze vooruitgeschoven posten hebben van kleinere vogels, die heen en weer dribbelen op ondiepe plekken, dat zijn de bonte steenloopers, ook in volmaakt prachtkleed, hun gezicht grillig beschilderd met zwarte banden. Het is nog lang niet onmogelijk, dat een enkel steenlooperpaartje eens in deze streken zou broeden. Grijs en stil staan lange rijen van rosse grutto's, verwant aan den drukken schreeuwer uit onze bonte weiden. Hun snavel is duidelijk omhooggebogen, hun kleuren niet zoo hel en bont als van onze broedvogels. Natuurlijk ontbreken ook de regenwulpen niet; als 't avond wordt gaan zij onder welluidend gefluit rondvliegen. Maar het

mooist in dien hoek is een gezelschap van goudkieviten, die we eerder zilverplevieren moesten noemen, want ze hebben in 't geheel geen goudkleur aan hun lichaam. Wangen, keel, borst en buik zijn deftig zwart, aan kop en hals afgezet met spierwit, mantel en rug is versierd met groote grijze en witte vlekken. Ongetwijfeld is deze vogel de meest voornaam geteekende van al dit strandgedoe en heerlijk is het, dat wij den heelen zomer door op Texel dit dier in zijn prachtkleed kunnen aanschouwen. Nu zie ik nog eenige slanke vlugge groenpootruitertjes en ook kluiten, bontbekpleviertjes en strandpleviertjes, onze soorten die hier op de schor of in den polder hun nesten hebben evenals de kneutjes, graspiepers en akkerleeuwerikken, die onophoudelijk een gezang aanheffen. Maar vreemdelingen zijn de troep spreeuwen, nog in het grijze jeugdkleed die van over zee komen aanvliegen en druk joelend neerstrijken op het grootste grazige eiland. Nu zien we ver in zee ook nog op een half droge plek een troep meeuwen, en heel heel ver, alleen met den kijker te zien, kleine witte spikkeltjes die op en neer door elkaar dwarrelen; hoogstwaarschijnlijk de Groote Sterns van Griend, die een school van kleine vischjes belagen in de noordelijke uitloopers van het Eierlandsche gat.

Dit alles zijn de gewone maar zeer mooie dingen, die in deze zomerdagen achter den polder de Eendracht te zien zijn, maar ik durf u gerust de verzekering te geven dat eenige dagen van ernstig onderzoek en geduldig afwachten u nog menige andere vogelsoort en menige wetenswaardigheid uit het vogelleven zullen opleveren. En al valt het niet zoo uit, dan nog zult ge u niet beklagen, want altijd hebt ge er nog de grootsche eenzaamheid van strand en zee, weer heel anders dan de Noordzeekust verschaffen kan.

JAC. P. THIJSSSE.

INFUSORIËN OF AFGIETSELDIERTJES.

(Vervolg en slot van blz. 57).

MEESTAL meenen leeken, bedorven door de malle verhalen in oude boeken, dat men slechts een druppel vuil water onder het microscoop behoeft te leggen om daarin de grootste drama's zich te zien afspelen, en zij praten altijd van allerlei monsters, die men dan elkander kan zien verslinden. Niets echter is minder waar. En hij, die meent, dat hem door ijverig microscopeeren dergelijke bioscoop-genietingen deelachtig zullen worden, zal bedrogen uitkomen. Bijna altijd gaat het in een droppel water en vooral in een, gelegen onder het felle licht van een microscoopspiegel en opgesloten tusschen dek- en voorwerps-glaasje, allervredigst toe. Slechts enkele infusoriën zijn dermate vraatzuchtig, dat zij zelfs onder dergelijke ongunstige omstandigheden hun streken niet in kunnen houden. Een dezer